

Nord-Norsk Hestesenter
Olsborg
9123 Moen

17.10.2013

Det kongelige landbruks- og matdepartement
Pb 8007 Dep
0030 Oslo

Rapportering etter tildeling av midler for 2013; januar - oktober

Det vises til brev av 13.03.2013, Deres ref. 12/1547: Tildeling av midler for 2013.
Vedlagt årsmelding og regnskap for 2012, vedtatt på generalforsamling 04.06.2013.

Innledning – tildelingsbrevet

I tildelingsbrevet av 13.03.2012 beskrives følgende oppgaver for de tre nasjonale hestesentrene som:

bevaring av genressurser, herunder relevante avlstiltak samt kompetanseoverføring, som kjerneoppgaver. Det erkjennes at porteføljen for de tre hestesentrene er omfattende og at det er nødvendig med tett samarbeid mellom de to regionale senterne og NHS for å få til en effektiv ressursutnyttelse.

Det understrekes at bevaring av de norske rasene er en viktig grunnpilar i opprettelsen av de regionale sentrene og viser til Stortingsvedtak og Rio-konvensjonen. Sitat: *oppgavene vil oppsummert omfatte; bevaring, avl, kompetansesenter og utdanning /opplæring*

Bevaring av genressurser - forvaltning av populasjonen

Nord-Norsk hestesenter (NNHS) ser at det er begrepet "bevaring av genressurser" som dominerende faktor i opprettelse og videre finansiering av NNHS. Imidlertid, og med henvisning ovenstående sitat, velger vi å bruke begrepet forvaltning av populasjonen som det samlede grunnlag for vårt virke, slik det avlsfaglige miljøet ved UMB foretrekker.

Begrepet bevaring kan etter vår oppfatning gi noe passive assosiasjoner; som primært omfattes av "genbank" og "museum", mens forvaltning tror vi beskriver arbeidsoppgavene til NNHS bedre og som mer dekkende for ordlyden i tildelingsbrevet.

Populasjonen av nordlandshest/lyngshest skal forvaltes på en god måte, slik at den består av sunne, rasetypiske og gode brukshester. Valg av ord er viktig i vår omdømmebygging og markedsføring av rasen, som er vårt aller viktigste arbeid i forvaltning av rasen.

Forum for nordlandshest/lyngshest

Inviterte:

Fylkesmennene og fylkeskommunene i de tre nordligste fylkene

Landslaget for nordlandshest/lyngshest

Alslaget for lyngshest i troms

BioForsk Nord (Bodø, Tjøtta og Holt)

Målselv kommune

Formål: et forum hvor forvaltninga og ulike aktører som har eller kan komme til å få oppgaver knytta til nordlandshest/lyngshest kan ha kontakt, hvor utfordringer og løsninger kan diskuteres og hvor ulike aktører kunne holde hverandre orientert. Næringsutøvere eller privatpersoner skal ikke være medlemmer av dette forumet.

Møtehyppighet: 1 – 2 ganger årlig + e-post nettverk

Økonomi:

NNHS holder møtelokaler. De enkelte etatene/organisasjonene dekker reise og overnatting.

NNHS: sekretariat – initierer møter og sender regelmessig ut informasjon.

Planlagt møte februar 2014

Samarbeid raselag og Nord-Norsk Hestesenter

Det har vært en lang tradisjon med et tett og godt samarbeid mellom NNHS og det eldste lokallaget for nordlandshest/lyngshest: Alslaget for lyngshest i Troms. De årlige arrangementene "Lyngshestdagan" og hingste- og hoppeutstillingene gjennomføres alltid i samarbeid og som oppleves som konstruktivt fra begge parter sin side. Rollene er godt avklart og oppgavene fordeles smidig mellom partene. Informasjonsflyten mellom Alslaget og NNHS er god, og ivaretas på en uformell måte da flere av Alslagets styremedlemmer også er knytta til NNHS i ulike roller. Forumet for nordlandshest/lyngshest vil også til en viss grad ivareta informasjonsflyten mellom NNHS og Alslaget i Troms.

Det diskuteres i disse dager å opprette en regelmessig og mer formell kontakt mellom NNHS og landslaget for nordlandshest/lyngshest enn samarbeidet som har vært til nå. Samarbeidet og kontakten har vært bra, men for tilfeldig og til dels har informasjonsflyten vært ivaretatt ved at styremedlem hos Landslaget også har vært styremedlem/leder i styret ved NNHS, men dette ser vi har ikke fungert tilfredsstillende. NNHS opplever nå at opprettelsen av en stilling med bevaring/forvaltning av nordlandshest/lyngshest som arbeidsfelt gjør muligheten for kommunikasjon og samarbeidet med Landslaget betydelig bedre. Landslaget har nå bedt NNHS om å utføre enkelte oppgaver på vegne av Landslaget, dette er nytt.

Det er den 18.10.2013 inngått en intensjonsavtale mellom NNHS og Landslaget for nordlandshest/lyngshest – sekretariat om at NNHS overtar sekretariatsfunksjon for landslaget. At det opprettes en deltidsstilling ved NNHS som ivaretar funksjonen. Se egen søknad vedlagt.

Lyngshestdagene ble gjennomført ved NNHS i regi av raselaget, men med aktiv deltagelse fra NNHS' side.

LMD var tilstede med 2 representanter fra embedsverket.

Tilskuddsberettigede aktiviteter

Bevaring/forvaltning

NNHS har, etter at tildelingen av midler økte fra 933.000,- i 2011 til 1.433.500,-, tilsatt en veterinær i 50% stilling som har sine arbeidsoppgaver knytta til (bevaring)/forvaltning av nordlandshest/lyngshest.

Signaturaktivitet (Nå kalt Lyngsskeid)

“Handlingsplan for særnorske raser 2011 – 2020” er tydelig på at det er behov for en tettere integrering av avl og sport og at det må utvikles en signaturaktivitet for hver av de tre rasene. En identitetsprosess er en vesentlig basis for utvikling av en signaturaktivitet. Dette er beskrevet som et av tiltaka i Handlingsplanen, som et grunnlag for Hanne Fjerdingby Olsen sitt prosjekt “Strengthening the competitive edge for the Norwegian horse breeds through sports and breeding”. Arbeidet med identitetsprosessen har pågått i de tre raseorganisasjonene både i arbeidsgrupper ledet av Hanne Fjerdingby Olsen og på ulike arrangement i regi av hver rase i store deler av 2011 og 2012, og 2013. Identitetsprosessen er av ulike grunner ikke gjennomført slik den er beskrevet i handlingsplanen. Organisasjonene er likevel i ferd med å avslutte denne delen av arbeidet og Norsk hestesenter bearbeider resultatene ved hjelp av innleid markedsføringskompetanse i samarbeid med de tre nasjonale raseorganisasjonene. Forprosjektet er gjennomført, resultatene er under bearbeiding, noen resultater er presentert under et felles medlemsmøte for de tre nasjonale rasene i oktober 2013. Det er planlagt et felles forskningsprosjekt om temaet hvor NNHS har sagt de kan delta med arbeidskapasitet og kompetanse.

Fra NNHS/Landslaget for nordlandshest/lyngshest har Birgit D. Nielsen deltatt i arbeidsgruppa til Hanne Fjerdingby Olsen i hennes forskningsprosjekt som har arbeidet med identitet og bruksegenskaper for rasene.

Identitetsprosessen og lynnetestene har vært presentert på nett og i medlemsbladet Rimfakse og det har vært gjennomført dialogmøter for Landsmøtet for nordlandshest/lyngshest både i 2011, i 2012 og i 2013 i regi av Birgit D. Nielsen.

NHS inviterte til et møte mellom NHS og de tre små nasjonale rasene om arbeidet videre med Handlingsplanen og samarbeidsavtalen. I løpet av 2013 har det vært avholdt 5 møter mellom de nasjonale sentrene. Fra NNHS har Birgit Nilsen og Kjell Nyberg deltatt. Møtene har vært holdt ved NNHS, i Nordfjordeid, på Starum, Oslo og Hamar.

Alslaget for lyngshest i Troms har på flere medlemsmøter diskutert identitet og signaturaktivitet og kontakt mellom Landslag, lokallaget og NNHS er tett og god.

Identitetsordene som beskriver nordlandshest/lyngshest og som raseorganisasjonen har kommet fram til er: Nordlandshest/lyngshest: ekte, mangfoldig og sterk. Født under midnattssola og lever under nordlyset.

Signaturaktivitetene blei utprøvd som en konkurranse i forbindelse med Lyngshestdagan 2013. Alslagets medlemmer slutta opp om konkurransene og tilbakemeldingene har vært positive og konstruktive fra både deltakere og publikum. Informasjon i forkant og etterkant ligger på rimfakse.no og NNHS sine sider. NNHS og alslaget vil i fellesskap – og i samarbeid med de andre rasene revidere og utvikle regelverket vinteren 2013/2014

Signaturaktiviteten ser nå ut til å bli en sammensatt mangekamp med ulike øvelser hvor blant annet hurtighet, styrke, mot, samarbeidsvilje, evne til å ta seg fram, ro og konsentrasjonsevne settes på prøve. Aktiviteten skal samtidig være publikumsvennlig og forholdsvis lett å arrangere og det skal

være mulig å tilby ulike nivåer på aktivitetene slik at både erfarne og velutdanna folk og hester og de mindre erfarne kan få noe å bryne seg på. Øvelsene skal også kunne brukes for å samle inn informasjon om hestenes arvelige egenskaper til bruk i avlsarbeidet. Geografisk og kulturell opprinnelse skal etter hvert også knyttes til signaturaktivitetene, men det må komme i neste omgang og i samarbeid med kompetanse på omdømmebygging og markedsføring.

NNHS sitt videre arbeid med utvikling av signaturaktivitet må skje i tett dialog med Landslaget for nordlandshest/lyngshest. Se også sluttrapport "foto, film og signaturaktivitet". Informasjon vil fortløpende legges på et eget område på nettsida Rimfakse og NNHS sin egen nettside, dette er under arbeid i disse dager. Det videre arbeidet med utvikling av signaturaktivitet, registrering av data og endringer i avlsplanen og utstillingssystemet må også skje i nært samarbeid med Hanne Fjerdingby Olsen og det avlsfaglige miljøet på UMB, Norges Veterinærhøgskole og med Norsk hestesenter.

Miljøløype/lynnetest; Som en del av Hanne Fjerdingby Olsen sitt arbeid med utvikling av metoder for å måle bruksegenskaper gjennom registrering av lynneparametere hos de tre nasjonale rasene, NNHS i samarbeid med alslaget for lyngshest i Troms arrangert en miljøløype for føll og unghester under føllmønstringer og unghestutstillinger de tre siste åra. Adferden er registrert på skjemaer som vi har utvikla og adferden er i tillegg filma i 2012 og 2013. Det dreier seg om få individer, men de fleste er registrert flere ganger, slik at man etter hvert kan få en indikasjon på hvor tidlig man kan teste hvilke egenskaper. NNHS var også test-sted da Fjerdingby Olsen gjorde registreringer på et større antall hester (63) i Troms, våren 2013. Denne kunnskapen vil man kunne implementere i utviklingsarbeidet med signaturaktiviteter, avlsarbeid og markedsføring.

NNHS har vært medvirkende i utvikling av testen og i markedsføring av undersøkelsen. Også denne kunnskapen skal implementeres i utviklingsarbeidet med signaturaktiviteter, avlsarbeid og markedsføring.

Navnet Signaturaktiviteter er vedtatt skiftet ut med Lyngssekid (oktober 2013). For de andre rasene heter det henholdsvis Dølasekid og Fjordskekid.

Markedsføring

NNHS sin hjemmeside er viktig både for markedsføring og informasjon om alle senterets aktiviteter og i særdeleshet som informasjonskanal for hesterasen. Det legges fortløpende ut informasjon om aktiviteter ved NNHS. Vi arbeider nå med endring av design og oppsett samt forbedring og utvikling av innholdet på sida. I prosjektet Foto- film og signaturaktivitet (finansiert av Fylkesmennene i Troms og Nordland, Innovasjon Norge, Troms og Genressurscenteret) har vi jobbet med utvikling av film- og bildemateriale vi blant annet viser fram på en underside spesielt for nordlandshest/lyngshest under NNHS sin nettside. Vi har avtaler med kompetanse som skal bistå oss i arbeidet både med bilder og film og etablering av sida. I prosjektet har NNHS også laga en brosjyre om rasen. (Vedlagt)
Prosjektet er avsluttet den 31. oktober.

NNHS har en egen underside på nettstedet Rimfakse som oppdateres jevnlig. Nettstedet Rimfakse driftes som et samarbeid mellom Landslaget for nordlandshest/lyngshest og NNHS. Medlemsbladet for Landslaget er i praksis også et tilsvarende samarbeid og er per dato det mest formelle og

konkrete samarbeidsprosjektet mellom disse to organisasjonene. Dette vil sannsynligvis føre til at NNHS får en tydeligere rolle i miljøet for rasen og at man kan tilføre markedsføring på nett og i medlemsbladet noe mer ressurser enn den utelukkende dugnadsbaserte innsatsen som har vært praktisert til nå. I stillingen som omfatter forvaltning av rasen ligger det en forventning om utstrakt intern og ekstern markedsføring. Det skrives artikler og annen informasjon fra dette arbeidet i de aller fleste medlemsbladene.

Kursvirksomheten ved NNHS er fortsatt vårt største enkelttiltak i markedsføring av rasen. Minimum 70 % av skolehestene er av rasen nordlandshest/lyngshest. Skolehestene er, i hovedsak, innlånte hester fra private eiere. NNHS har i løpet av 2013 ervervet 3 egne nordlandshest/lyngshester.

Opplæringen som gis de innlånte hestene har en positiv markedsføringseffekt i det eierne får tilbake velutdanna hester som fungerer som ambassadører i sine respektive lokalmiljø.

Vi tilbyr rideskole fire kvelder i uka, handikapridning, ridning for elever på leirskole og SFO i tillegg til helgekurs i egen regi. Deltakere på helgekurs kan bruke NNHS sine skolehester. Disse hestene deltar også i oppvisninger i regi av NNHS.

Det er nå etablert en kjøreforening, med første de to første samlingene høsten 2012 og flere i 2013. De nasjonale rasene utgjorde hoveddelen.

Alle relevante kurs og oppstilling i forbindelse med kurs tilbys til en noe lavere pris for nordlandshest/lyngshester.

Fokus Unghest: NNHS/landslaget for nordlandshest/lyngshest har en representant i arbeidsgruppa. Kurs med midler fra Fokus Unghest kan bare arrangeres i regi av alslaget. NNHS kan være samarbeidspart, men er avhengig av engasjement fra lokallaget. Aktiviteten i lokallagene vil vanligvis variere.

Det har i 2013 vært avholdt ett fysisk møte i arbeidsgruppa for Fokus Unghest, månedlige møter på nett første halvår 2013, deretter utstrakt e-post og telefonkontakt. Drift av prosjektet er per nå lagt til Landslaget for fjordhest sin sekretær, mot godgjøring fra Fokus Unghest sitt budsjett.

Utviklingsarbeidet ligger fortsatt hos arbeidsgruppa. Det er laga flere nye moduler det siste året – arbeidsgruppa har avtale om et samarbeid med Hest og Helse om utvikling av en modul og samarbeid om informasjon. Nettsida til Fokus unghest har fått ny leverandør av design og drift – som fungerer svært godt. Ny design er godt mottatt.

NNHS tar i mot hester for utdanning. Dette er en tjeneste hvor vi har opplevd økt etterspørsel.

Regionavisa Nordlys og lokalavisa Nye Troms har tatt inn flere større artikler med gode bilder om hesterasen i 2013. Det er også lagt ut fantastiske bilder

<http://www.nordlys.no/nyheter/article5975126.ece> og en god film på

nett på Nordlys no. <http://www.nordlys.no/nyheter/article6209555.ece> Dette er svært viktig i arbeidet med å markedsføre rasen. Det er en Nord-Norsk rase og det er av stor betydning for hesterasen at befolkninga er godt kjent med den – og at den omtales positivt og riktig.

Programmet " Lykke med Lyngshest" på NRK ble sendt i september 2013.

Det er riktig nok privatpersoner, ikke NNHS, som er i fokus i programmet, men både

NNHS og signaturaktiviteter får god plass i programmet og personene i programmet har sterk

tilknytning til NNHS og miljøet til rasen i Troms. Programmet har ført til og vil føre til større mediefokus på utfordringene rasen og NNHS står overfor.

Oppvisning i forbindelse med hingsteutstillinga om våren har vært gjennomført i en årrekke. Oppvisninga er som regel et samarbeid mellom Alslaget og NNHS, hvor NNHS har en koordinerende rolle og et ansvar for at oppvisninga holder et godt nivå. NNHS har vært med på oppvisning i andre sammenhenger som Landbruksmessa i Balsfjord, Landsmøtet for nordlandshest/lyngshest og deltakelse på ulike arrangement lokalt.

Lyngshestdagan; er en årlig konkurransehelig i regi av Alslaget, men som avholdes på NNHS og i samarbeid med NNHS. Vi forsøker å legge arrangementet sammen med hoppe- og unghestutstillinga for nettopp å stimulere til samarbeid og forståelse mellom avlere og brukere av hesterasen. Det er et krevende arrangement arbeidsmessig, men vi mener det er viktig og riktig at vi prioriterer dette arbeidet høyt.

Landslaget for nordlandshest/lyngshest søker i disse dager i samarbeid med de andre raseorganisasjonene for de nasjonale rasene om midler til et pilotprosjekt for etablering av oppvisningstroppe for rasene. Det søkes om en tropp i sør og en i nord. NNHS blir tyngdepunktet for oppvisningstroppe i nord.

Bildespill; det er laga et 10 minutters bildespill om rasen. Det er foreløpig vist fram under utstillingsmiddag april 2012, men er anvendelig til framvisning både i lite format på en mac og på storskjerm. NNHS mangler noe teknisk utstyr før vi kan få dette til. (Foto, film og signaturaktivitet) Hesteliv; er et frittstående hesteblad som NNHS har hatt god kontakt med og som er positive til å trykke artikler fra arbeidet NNHS er involvert i. Bladet har dessverre gått inn og er erstatta med "Equilife" som har hovedfokus på moter og utenlandske artikler. Arbeidshesten har også i 2013 vært positiv og trykka artikler om nordlandshest/lyngshest.

Ponnitravskole er et opplegg som Det Norsk Travselkap eier og hvor de står for opplegg og kompetanse hos instruktørene. En utfordring for NNHS i forhold til å kunne tilby et fullverdig opplegg for nye ponnikusker er at vi ikke eier egne hester som kan brukes til travløp. NNHS ser nå på mulighetene for å få til et samarbeid med et eller flere ponnitravmiljøet i sør, som allerede har gode, etablerte ponnitravere av vår rase, som en start på å få til en bedre utvikling av ponnitrav med nordlandshest/lyngshest flere steder i landet.

Regelverksutvikling og samarbeid med NRYF. Landslaget for nordlandshest/lyngshest jobber med reglene for NM for hesterasen. I den forbindelse er også kontakt med NRYF vesentlig. NNHS holder seg foreløpig orientert om utviklinga og er med i diskusjoner om regelverksutvikling. Norsk hestesenter har også en rolle i dette arbeidet.

Der er det nylig tilsatt en person i et års vikariat som skal ha hovedansvar for handlingsplanen på NHS. NNHS er orientert om at det tenkes på en modell hvor reglene for signaturaktivitet og kanskje også andre konkurranser for de nasjonale rasene kan legges inn under utstillingsregelverket (bruksprøver) heller enn under rytterforbundets regelverk. (Utvikling av utstillingssystemet presentert på Gardermoen 05.10.2013). Dette vil gi andre og sannsynligvis mer konstruktive utfordringer i utvikling av regelverket for de nasjonale rasene. NNHS med sin ride- og kjørefaglige

kompetanse og kunnskap om hesterasen vil være en viktig bidragsyter i dette arbeidet sammen med raseorganisasjonene. Det er likevel viktig at man ivaretar utøvernes mulighet til også å kunne delta i konkurranser i regi av NRYF.

NNHS er deltaker i et prosjekt hvor Høyskolen for Landbruk og Bygdenæringer er sekretariat for prosjektet. Det er for Island, Færøyene og Vestlandet finansiert gjennom et prosjekt ved navn NORA. Deltakelsen for NNHS og BioForsk Nord på Tjøtta er finansiert av Fylkesmennene i Troms og Nordland. BioForsk Nord er sekretariat for de Nord-Norske deltakerne. Prosjektet heter "Riding native breeds" og skal pågå i 2 år. BioForsk Nord på Tjøtta har fått forprosjektmidler fra VRI: "Nordlandshest/Lyngshest og hesteturisme i Nordland" hvor NNHS er med som samarbeidspart. NNHS vil også stå som søker sammen med BioForsk Nord Holt om et tilsvarende VRI-prosjekt i Troms. Prosjektet gikk inn, men ville kreve resurser NNHS ikke hadde tilgang til slik at vi dessverre måtte takke nei. NNHS er fortsatt med i "Riding native breeds", men det har foregått svært lite i prosjektet i 2013. Prosjektet arrangerte et seminar i mars 2013. Se referat og foredrag her http://www.bioforsk.no/ikbViewer/Content/103101/Infosak_seminar%20hesteturisme.pdf

NNHS innehar til en viss grad egen formell reiselivskompetanse og i tillegg erfaringsbasert kompetanse på bruk av nordlandshest/lyngshest i reiseliv. Denne kompetansen er viktig både for deltakelsen i NORA og VRI-prosjektene og i utviklinga av vårt tilbud til aktører og kommende aktører innafor reiseliv og hest. Hest og turisme vil fortsatt være et satsningsområde for NNHS. Vi ønsker å etablere naturstier for ride og kjøreaktiviteter, samt se på muligheten til et samarbeid med tursistsenteret i Myrefjell.

Samarbeid

Landslaget for nordlandshest/lyngshest gjentok sitt vedtak fra 2011 på sitt Landsmøte i 2013 om å forsterke sitt samarbeid med NNHS.

Dette er nå godt i gang og NNHS og Landslaget har en god og konstruktiv dialog.

Vi har blitt enige om en rolle- og ansvarsfordeling i arbeidet med signaturaktivitet og vi er på leit etter praktiske måter å sørge for en god informasjonsflyt mellom NNHS og Landslaget.

Overføring av sekretariatsfunksjonen fra landslaget til NNHS er i gang, men søker nå økonomisk grunnlag for endringen (se egen søknad).

NNHS og Norges Fjordhestsenter (NFHS) har en god dialog og en uformell kontakt i saker som angår begge sentrene. På tross av ulik organisering og ulik praktisk arbeidshverdag har vi likevel ofte sammenfallende interesser og felles oppfatninger. NFHS og NNHS er begge deltakere i prosjektet som er nevnt ovenfor: "Riding native breeds". Det har bidratt til at vi har truffet hverandre og har enda flere møtepunkter enn de to senterne hadde tidligere.

De nasjonale hestesentrene har hatt en utstrakt møtevirksomhet for å få på plass en forpliktende samarbeidsavtale. Denne avtalen er nå utarbeidet og underskrevet av de 3 partene.

Avl

Oppnevning og utdanning av dommere

I tildelingsbrevet omtales dette som sentral oppgave lagt til NHS. Det er NNHS enig i. Vi ønsker likevel at NNHS skal trekkes inn i arbeidet med utdanning av dommere når det gjelder nordlandshest/lyngshest slik det beskrives i tildelingsbrevet. Dette er omtalt i samarbeidsavtalen og forventes å få konsekvenser i kommende år.

Hesteutstillinger/Hingstekåringer

NNHS arrangerer i samarbeid med NHS årlig hingstekåring og vanligvis utvida bruksprøve for hingster av rasen nordlandshest/lyngshest hvert annet år. NNHS arrangerer årlig hoppe- og unghestutstilling i samarbeid med alslaget for nordlandshest/lyngshest og NHS. Rolleavklaring mellom NHS og NNHS i forbindelse med utstillinger oppleves ikke som god nok. Dette tatt opp i møter og vi regner med at kommunikasjon og ansvarsfordeling bedres.

Utvida bruksprøver vil falle bort, men NNHS vil arbeide for en erstatning som gir bedre uttelling i avlsarbeidet. Det er viktig at midler brukt til de utvida bruksprøvene nå går inn i en godt faglig begrunnet erstatning for å sikre avlsmessig fremgang.

I forbindelse med hoppe-utstillinga arrangerer gjerne alslaget og NNHS Lyngshestdaga, som nevnt over. Om Lyngshestdaga og signaturaktivitet i samband med hoppe- og unghestutstilling; se over. Om oppvisning under hingsteutstilling; se over.

Avlsplan

Arbeidet med utarbeidelse av avlsplan og endringer av denne er tillagt de ulike avlsorganisasjoner. Planene godkjennes av NHS.

NNHS er opptatt av at kommende endringer i regelverket i EU som omfatter avlsarbeid, avlsplaner og bestemmelser som angår kåring må følges av pålagte eventuelt frivillige bestemmelser som sikrer en faglig forsvarlig forvaltning av hesteavlen i Norge. Det gjelder sjølsagt alt avlsarbeid, men helt spesielt for de små nasjonale rasene som har store utfordringer allerede i dag. NNHS ser for seg at de nasjonale senterne, sammen med avlsfaglig og veterinærfaglig kompetanse kan organiseres og tillegges en faglig forvaltningsrolle i avlsarbeidet for de nasjonale rasene. Dette betinger sannsynligvis at avlsorganisasjonene ønsker en slik ordning.

Lynnetest og miljøløype

Kunnskap som etter hvert vil kunne implementeres i arbeidet med signaturaktivitet og bli en del av både avlsarbeidet og arbeidet med markedsføring av rasen. Se mer under signaturaktivitet. I forbindelse med forarbeidet til prosjektet "Strengthening the competitive edge for the Norwegian horse breeds through sports and breeding" blei det lagt opp til at validering av lynnetestene skulle gjøres i Troms. Dette arbeidet vil bli gjort i løpet av vinteren 2012/13 og NNHS sin veterinær vil være sentral i den praktiske gjennomføringa sammen med Hanne Fjerdingsby Olsen på UMB. Tester har vært gjennomført i 2013

Kompetansesenter

I vedtektene til NNHS står det at senteret skal være et kompetansesenter – men det er ikke klart hvordan denne funksjonen skal ivaretas og forventningene til NNHS som kompetansesenter er i beste fall uavklart. NNHS ivaretar til en viss grad rollen som kompetansesenter til dels gjennom funksjonen som nasjonalt senter for nordlandshest/lyngshest til dels gjennom kompetansen de ansatte ved senteret innehar og dels gjennom de kommersielle aktivitetene senteret driver, men rollen og aktiviteten må både reindyrkes og utvides etter NNHS sitt syn.

NNHS fikk i sept. 2013 tilsagn fra Troms Fylkeskommune på et prosjekt "NNHS som kompetansesenter" på kr 500 000,-. Imidlertid måtte prosjektet endres pga akutte vedlikeholdsbehov til å, i hovedsak, få løst disse. 125 000 ble avsatt til kompetansetiltak.

NNHS sine ansatte har jevnlig og over flere år ført grundige diskusjoner om NNHS som kompetansesenter, men en del av denne rollen må også avklares i samarbeid med de to andre

nasjonale sentrene.

Våre kommentarer til prioriterte arbeidsoppgaver:

- Videreutvikling av utstilling/bruksprøver; Se avsnitt under bevaring/forvaltning om signaturaktivitet, miljøløype og Lyngshestdaga og under avl om Hesteutstillinger/Hingstekåringer. Det er ellers behov for en rolleavklaring mellom NHS og NNHS i forbindelse med planlegging og gjennomføring av utstillingene.
- Registrering av defekter; Se avsnitt under avl om patellaundersøkelsen (rapport 2012). NNHS kan, utover bidrag i enkeltstående prosjekter, ikke se at vi har mulighet til å sette i gang selvstendig registreringsarbeid utover de registreringene som utstillingsveterinæren allerede gjør på hingsteutstillingene. Norsk hestesenter har utarbeidet et forslag til utvida helseregistrering på utstillingene, men dette tiltaket mangler finansiering og forankring i avlsplanene. NNHS er svært positive til å bidra praktisk og faglig til gjennomføring av disse tiltakene når systemet kommer på plass. NHS er det eneste av de tre nasjonale senterne som i dag er stambokfører og det er følgelig kun NHS som har tilgang til databasen for de nasjonale hesterasene.
- Katalog til utstilling: NHS har som stambokfører tilgang til databasen, de må dermed gjøre manus ferdig, som NNHS betaler for, deretter legger NNHS til lokale tilpasninger i manus og sørger for trykking og utsending til utstillere. Dette er etter NNHS sitt syn ikke den mest smidige måten, men foreløpig er det slik det foregår.
- Fokus Unghest; Se avsnitt under bevaring/forvaltning om markedsføring.
- Markedsføring/markedsføringsplan; se under bevaring/forvaltning om markedsføring. Når det gjelder markedsføringsplan er NNHS i dialog med NHS ved Elin Furrevik som har hånd om handlingsplanen for de nasjonale rasene. I første omgang skal markedsførerne vurdere identitetsordene som de ulike raseorganisasjonene har kommet fram til. Deretter skal NHS i samarbeid med aktuelle aktører utarbeide en markedsføringsplan, dette er så langt NNHS er orientert. NNHS ønsker sterkt å bidra med vår kunnskap og vårt kontaktnett innafør vår region og miljøet til nordlandshest/lyngshest.
- Sport/aktivitet/avl (Produktutvikling. Identitet/omdømme); Se avsnitt under bevaring/forvaltning om signaturaktivitet, miljøløype og Lyngshestdaga
- Kurs; se under Markedsføring; kurs
- Opplæring av ridehester; se under Markedsføring; hester for utdanning.
- Nettportal (Rimfakse); Se under Markedsføring; NNHS hjemmeside og NNHS Rimfakse.
- Økonomisk rapportering I tildelingsbrevet av 15.03.2012 ønsker LMD at de ulike tiltaka rapporteres på også i forhold til regnskap. Under følger en gjennomgang av kostnader i forhold til aktiviteter så langt NNHS kan få det til på nåværende tidspunkt.
  - Forum for nordlandshest/lyngshest: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold
  - Samarbeid raselag og Nord-Norsk Hestesenter: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold+ del av alle på NNHS ved utstillinger og Lyngshestdaga

Tilskuddsberettigede aktiviteter

Bevaring/forvaltning

Signaturaktivitet: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold
+ del av 100 % ridelærer. Se rapportering over.

Markedsføring: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold + del av 100 % ridelærer + alle

Lyngshestdagan og utstillinger. Se rapportering over.

Avl

Oppnevning og utdanning av dommere: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold
+ del av 100 % ridelærer (jobber for at NNHS skal trekkes inn i arbeidet med utdanning av dommere når det gjelder nordlandshest/lyngshest)

Hesteutstillinger/Hingstekåringer: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold + del av 100 % ridelærer(jobber for en bedre rolleavklaring mellom NHS og NNHS i forbindelse med utstillinger)

Avlsplan: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold (holder seg orientert om kommende endringer i regelverket i EU som omfatter avlsarbeid, avlsplaner og bestemmelser som angår kåring og mulige roller og oppgaver for NNHS)

Patellaundersøkelsen (2012): del av 50 % veterinærstilling + kontorhold

Lynnetest og miljøløype: del av 50 % veterinærstilling + kontorhold + del av 100 % ridelærer.

Kompetansesenter

del av 50 % veterinærstilling + kontorhold; del av 40% lederstilling
søknader til LMD, Troms fylkeskommune, flere søknader samarbeid BioForsk Nord (NORA og VRI)

Kommentar om senterets økonomi i forhold til tilskudd

Inntekter:

NNHS hadde i 2012 en driftsinntekt på i overkant av 3,1 mill. hvor 1,433 mill. er overføringer over fra LMD fra Statsbudsjettet, genressurskapitlet og en tilleggsbevilgning på 500.000,- Dette gir grovt sett en egeninntjening på om lag 53 %.

Driftsinntektene for 2013 ligger an til en økning på ca 15 % og driftskostnadene til en reduksjon på 2 %. Egeninntjeningen vil bli på vel 60 %

Kostnader:

Kostnadene for gjennomføring av de tilskudsberettigede tiltakene kan grovt sett beskrives som lønn, kontorhold og stalldrift.

Lønn:

Alle ansatte har fått arbeidskontrakter. Lønnskostnadene er i prosent av omsetningen økt med 11%.

Ridelærer A) 100% stilling:

dels kommersiell drift, dels tilskudsberettig aktivitet med lyngshest

50 % på hver, fordelt slik:

- Rideskole, kurs og trening: 70 % av stillingen hvorav 20 % av aktiviteten regnes som tilskudsberettig aktivitet med lyngshest

- Markedsføring 20 %: foto, rimfakse og egen nettside, samt utstillinger og Lyngshestdaga, regnes i sin helhet som tilskuddsberettiget aktivitet med lyngshest
- prosjektutvikling og faglige innspill søknader og rapporter, 10 % som også må regnes som tilskuddsberettiget aktivitet.

50 %-stillinga benyttes til tilskuddsberettiget aktivitet.

Ridelærer A): 200.000,- av tilskuddet

Kontorleder 40 % stilling

i all hovedsak kommersiell virksomhet, men store deler av arbeid med utstillinger og lyngshestdaga må kunne sies å være tilskuddsberettiget virksomhet.

10 %-stillinga benyttes til tilskuddsberettiget aktivitet.

Kontorleder: 40.000,- av tilskuddet

Ridelærer B) 100 % stilling (fra august)

dels kommersiell drift, dels tilskuddsberettiget aktivitet med lyngshest, med en fordeling 70:30

- Rideskole, kurs og trening 80 % av stillingen hvor 20 % av aktiviteten regnes som tilskuddsberettiget aktivitet med lyngshest

- Administrasjon 10 % av stillingen, kun kommersiell.

- Lærlingansvarlig: lærlingene har et fokus på nordlandshest/lyngshest i sin opplæring. 10% av arbeidsoppgavene kan knyttes til tilskuddsberettiget virksomhet.

Det vil si totalt av stillinga benyttes 30 % tilskuddsberettiget aktivitet.

Ridelærer B): 120.000,- av tilskuddet

Veterinær 50 % stilling:

all aktivitet knytta til tilskudd.

Veterinær: 200.000,- av tilskuddet

Leder/veterinær 40% stilling

10% knyttet til tilskuddsberettiget virksomhet

Leder/veterinær: 20 000,- av tilskuddet

Lønnskostnader som kan knyttes direkte til tilskuddsberettiget aktivitet:

580.000,- som beskrevet over.

Tilskuddsberettiget del av driftskostnader:

Kontorhold og stalldrift

873.000,-

Fordelt på hestehold, administrasjon, drift og vedlikehold som ikke kan knyttes direkte til hold og bruk av hestene. For 2011 var driftskostnader unntatt lønn 1.163.095,-. Dersom vi anslår omtrent samme driftsresultat for 2012 vil andelen driftskostnader som dekkes av tilskuddet utgjøre ca 75 % for 2012.

Sluttkommentar

- situasjonen på NNHS
- organisering av hestesentrene

Personalsituasjonen i 2013 er vesentlig bedret sammenlignet med året før. Stillingene er besatt, sykefraværet lavt.

Det er fortsatt et meget stort etterslep på vedlikehold og senteret lider under den manglende ferdigstilling.

Framtida ser noe lysere ut. De store eierne Målselv kommune og Troms fylkeskommune har lagt for dagen et noe større engasjement enn tidligere for senteret. Vi har nå fast tilsatt to ride- og kjørelærere med utdanning fra Norsk Hestefagskole i hver sin 100%-stilling, vi har ansatt en veterinær i 50 %-stilling for å ivareta forvaltningsoppgavene for nordlandshest/lyngshest, vi har en fast kontormedarbeider i 40 %-stilling.

Daglig leder i 40% stilling har vært på plass hele kalenderåret 2013.

Vi har på plass et godt verktøy for arbeidet med for nordlandshest/lyngshest i "Handlingsplanen for de nasjonale rasene" og for NNHS i "Utredning om de nasjonale hestesentrene" og vi ser fram til en bedret rolleavklaring og arbeidsfordeling mellom de tre nasjonale sentrene gjennom den nylig vedtatte samarbeidsavtalen. "Utredning om de nasjonale hestesentrene" (NHS 2010), konkluderer med at tettere samarbeid mellom sentrene er å foretrekke framfor sammenslåing av senterne. NNHS deler den oppfatninga. Vi vil likevel peke på noen utfordringer som organiseringa av hestesentrene gir:

NNHS vil gjerne gi uttrykk for at tildelingsbrevet for 2013 har vært et godt styringsdokument å forholde seg til. Vi er svært positive til dialogen Departementet har invitert til gjennom møter, e-poster, telefoner og brev og besøk under Lyngshestdagan 2013. NNHS ser fram til en videre dialog om best mulig bruk av de tilgjengelige ressursene for hest og de små nasjonale rasene spesielt.

Vennlig hilsen

Kjell Nyberg
Daglig leder